

Minister Klimatu i Środowiska

Paulina Hennig-Kloska

BAK-WKR.0931.8.2026
Warszawa, 16-07-2026

Pan
Stanisław Mazur
Prezes Zarządu

Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Lublinie
ul. Wojciechowska 9a
20-704 Lublin

SPRAWOZDANIE Z KONTROLI

Przedstawiam Panu Prezesowi sprawozdanie z kontroli doraźnej przeprowadzonej przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie (dalej: WFOŚiGW lub Fundusz) w zakresie dofinansowania przedsięwzięć w formie dotacji w 2025 r.

Podstawa prawna:

- 1) art. 6 ust. 3 pkt 1, art. 51 oraz art. 52 ust. 4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹;
- 2) art. 400r ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska² (dalej: ustawa POŚ);
- 3) obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 17 października 2025 r. w sprawie wykazu jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Klimatu i Środowiska lub przez niego nadzorowanych³.

Informacje o jednostce kontrolowanej oraz przedmiocie kontroli

WFOŚiGW jest samorządową osobą prawną w rozumieniu art. 9 pkt 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴, nad którą nadzór sprawuje minister właściwy do spraw klimatu. Fundusz stanowi instytucję ochrony środowiska, działającą w oparciu o przepisy ustawy POŚ.

Jednostka odpowiada za tworzenie warunków do wdrażania finansowania oraz za finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej na terenie województwa lubelskiego⁵. Finansowanie to obejmuje przedsięwzięcia związane w szczególności z ochroną wód, przyrody, powietrza, powierzchni ziemi, gospodarką odpadami, przeciwdziałaniem klęskom żywiołowym i likwidowaniem ich skutków, rolnictwem ekologicznym, edukacją ekologiczną oraz opracowywaniem i wdrażaniem nowych technik i technologii w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Ze środków własnych WFOŚiGW przyznawane są corocznie dofinansowania do realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej. W 2025 r. w ramach 5 priorytetów dziedzinowych do Funduszu wpłynęło 229 wniosków o dofinansowanie w formie dotacji⁶ na łączną kwotę 7 799 732 zł. Najwięcej wniosków złożono w ramach priorytetów pn. edukacja ekologiczna (44% wniosków ogółem), pn. zapobieganie oraz likwidacja skutków awarii i klęsk⁷ (24% wniosków ogółem) oraz pn. ochrona przyrody (22% wniosków ogółem). Dofinansowanie przyznano dla 94 (41%) przedsięwzięć w łącznej kwocie 2 141 955 zł⁸ (27%), tj. wg wielkości udzielonego wsparcia:

- 1) dla priorytetu pn. zapobieganie oraz likwidacja skutków awarii i klęsk na 55 wniosków w łącznej kwocie 1 201 826,64 zł dofinansowanie otrzymały 44 wnioski na kwotę 852 101,38 zł⁹; ponadto na liście rezerwowej umieszczono 9 wniosków na kwotę 167 150 zł;
- 2) dla priorytetu pn. ochrona powietrza na 18 wniosków w łącznej kwocie 749 856 zł dofinansowanie otrzymało 16 wniosków na kwotę 584 671 zł¹⁰; ponadto na liście rezerwowej umieszczono 2 wnioski na kwotę 145 000 zł;

¹ Dz. U. z 2026 r. poz. 158.

² Dz. U. z 2025 r. poz. 647.

³ M.P. z 2025 r. poz. 1125.

⁴ Dz. U. z 2025 r. poz. 1483.

⁵ W zakresie określonym w art. 400a ust. 1 ustawy POŚ.

⁶ Załącznik do uchwały nr 901/2025 Zarządu WFOŚiGW z 18.11.2025 r.

⁷ Pełna nazwa: zapobieganie oraz likwidacja poważnych awarii i ich skutków oraz przeciwdziałanie klęskom żywiołowym.

⁸ Kwota rozliczonych dotacji wyniosła 2 132 164,38 zł.

⁹ Do dofinansowania pierwotnie przewidziano 46 wniosków na kwotę 886 276,64 zł, jednakże 2 beneficjentów nie uzupełniło wymaganych dokumentów, w efekcie czego nie otrzymało wsparcia. Ostateczna kwota rozliczonych dotacji była równa z kwotą udzielonego wsparcia.

¹⁰ Do dofinansowania przewidziano 16 wniosków na kwotę 584 856 zł. Ostateczna kwota rozliczonych dotacji była równa kwocie udzielonego wsparcia.

- 3) dla priorytetu pn. ochrona przyrody na 51 wniosków w łącznej kwocie 1 532 421,83 zł dofinansowanie otrzymało 18 wniosków na kwotę 356 932,75 zł¹¹; ponadto na liście rezerwowej umieszczono 33 wnioski na kwotę 1 018 490,33 zł;
- 4) dla priorytetu pn. edukacja ekologiczna na 101 wniosków w łącznej kwocie 3 719 151,30 zł dofinansowanie otrzymało 16 wniosków na kwotę 348 250 zł¹²; ponadto na liście rezerwowej umieszczono 81 wniosków na kwotę 2 946 747,50 zł;
- 5) dla przedsięwzięć wzmacniających politykę instytucji publicznych¹³ wszystkie 4 wnioski w łącznej kwocie 596 476 zł umieszczono na liście rezerwowej.

Ponadto w priorytecie pn. ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami nie wpłynął żaden wniosek.

Kontroli poddano system udzielania wsparcia oraz proces wyboru przedsięwzięć do dofinansowania na próbie 28 ze 170 (16%) wniosków, które złożono w 2025 r. w 3 priorytetach pn. edukacja ekologiczna, ochrona przyrody oraz ochrona powietrza.

Funkcję Prezesa Zarządu WFOŚiGW od 14 marca 2024 r. pełni Stanisław Mazur.

OCENA OGÓLNA KONTROLOWANEJ DZIAŁALNOŚCI

Przyjęte w WFOŚiGW rozwiązania regulacyjne i organizacyjne systemu dofinansowania przedsięwzięć w formie dotacji nie wspierały realizacji zasady rzetelności, transparentności, obiektywizmu oraz równego traktowania wnioskodawców. W efekcie proces oceny wniosków, wyłaniania beneficjentów oraz decydowania o wielkości dofinansowania miał w znacznym stopniu charakter uznaniowy, co nie zapewniało celowego, efektywnego i gospodarnego wydatkowania środków publicznych. Powodowało również ryzyko nadużyć i konfliktu interesów.

[Regulacje i dokumenty programowe] Zasadnicze znaczenie dla sformułowanej oceny ma fakt, że proces przyznawania dotacji nie został kompleksowo i przejrzysto uregulowany¹⁴, w związku z czym brakowało istotnych mechanizmów kontrolnych wspierających prawidłowość tego procesu. W szczególności nie określono mierzalnych i obiektywnych kryteriów oceny wniosków ani zasad przyznawania punktacji, co uniemożliwiało ustalenie, jakie przesłanki decydowały o wyborze zadań przewidzianych do dofinansowania. Nie ustanowiono także obowiązku dokumentowania kluczowych etapów procesu, w tym weryfikacji wszystkich wpływających wniosków oraz uzgodnień dotyczących tego, które przedsięwzięcia i dlaczego znalazły się na liście zadań do dofinansowania, a które na liście rezerwowej (listy zadań); w efekcie brakowało uzasadnienia podejmowanych decyzji. Nie określono również kryteriów wyboru do dofinansowania zadań, które wcześniej umieszczono na liście rezerwowej. Choć ustanowiono *formularz oceny wniosków*, to nie zawierał on mierzalnych kryteriów oceny wniosku, a do tego był sporządzany wyłącznie dla wybranych, dofinansowanych przedsięwzięć, bezpośrednio przed zawarciem umów z beneficjentami. Nie sformułowano także zasad ustalania wysokości przyznanej kwoty dotacji w stosunku do kwoty wnioskowanej, co powodowało uznaniowość również i w tym zakresie. Ponadto regulacje przewidywały udział Prezesa Zarządu zarówno w uzgadnianiu list zadań (samodzielnie), jak i w ich zatwierdzaniu (razem z jego Zastępcą – jako Zarząd), co nie sprzyjało niezależności, przejrzystości działań i odpowiedzialności za podejmowane decyzje.

[Informacje o naborach] WFOŚiGW niezgodnie z regulacjami wewnętrznymi nie opublikował informacji o 6 naborach wniosków o dofinansowanie prowadzonych w trybie ciągłym. Informowano wyłącznie o terminach naborów zamkniętych w ramach 3¹⁵ priorytetów. Było to działanie nieprzejrzyste, powodowało nierówne traktowanie wnioskodawców oraz wprowadzało w błąd w zakresie ustalania takich warunków naboru jak np. termin składania wniosków bądź kwota dostępnego wsparcia. W efekcie, na 3¹⁶ priorytety, dla których prowadzono wyłącznie nabór w trybie ciągłym, w jednym (pn. ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami) nie wpłynął żaden wniosek, w drugim (pn. wspieranie przedsięwzięć

¹¹ Do dofinansowania pierwotnie przewidziano 18 wniosków na kwotę 359 490,75 zł. Ostateczna kwota rozliczonych dotacji wyniosła 355 115,40 zł.

¹² Do dofinansowania pierwotnie przewidziano 20 wniosków na kwotę 478 250 zł, jednakże 4 beneficjentów nie uzupełniło wymaganych dokumentów, w efekcie czego nie otrzymało wsparcia. Ostateczna kwota rozliczonych dotacji wyniosła 340 276,60 zł.

¹³ Pełna nazwa: przedsięwzięcia wspierane w celu wzmocnienia efektów prośrodowiskowych polityki instytucji publicznych.

¹⁴ Regulacje wynikały z *Planu działalności, Zasad udzielania i rozliczania dotacji, Listy przedsięwzięć priorytetowych, Kryteriów wyboru przedsięwzięć oraz Instrukcji obiegu dokumentów*.

¹⁵ Tj. edukacja ekologiczna, ochrona powietrza oraz ochrona przyrody.

¹⁶ Tj. ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami, zapobieganie oraz likwidacja skutków awarii i katastrof, a także wspierane przedsięwzięć wzmacniających politykę instytucji publicznych.

wzmacniających politykę instytucji publicznych) wpłynęły tylko 4 wnioski, a w kolejnym (pn. zapobieganie oraz likwidacja skutków awarii i klęsk) wnioski złożyły tylko podmioty od lat współpracujące z Funduszem, tj. ochotnicze straże pożarne (dalej: OSP) oraz jednostki samorządu terytorialnego (dalej: JST); w naborze nie uczestniczyły inne potencjalnie zainteresowane podmioty takie jak np. parki narodowe czy jednostki Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (dalej: Lasy Państwowe).

[Nabory równoległe] W przypadku 3¹⁷ priorytetów WFOŚiGW prowadził nabory w trybie ciągłym równoległe z naborami w trybie zamkniętym, zamiast po ich zakończeniu, co było niezgodne z Planem działalności Funduszu na 2025 r. (dalej: *Plan działalności*)¹⁸. W efekcie pozytywnie rozpatrzono 13 wniosków w trybie ciągłym przed jego formalnym uruchomieniem, który przewidziano dopiero po zatwierdzeniu list zadań z trybu zamkniętego. Naruszało to założenia udzielania wsparcia, zgodnie z którymi w pierwszej kolejności powinno ono obejmować wnioski składane w trybie zamkniętym, a dopiero w miarę możliwości finansowych Funduszu – w ramach naboru ciągłego.

[Weryfikacja wniosków i sporządzenie list przedsięwzięć] Działania podejmowane w ramach kluczowego etapu udzielania wsparcia, tj. weryfikacji wniosków, a następnie sporządzania listy zadań do dofinansowania i listy rezerwowej, były nieprzejrzyste, miały charakter uznaniowy i nieudokumentowany, co wynikało ze słabości regulacji wewnętrznych w tym zakresie. Nie sporządzano dokumentów, w ramach których przyznawano by wnioskowi punkty umożliwiające ich ocenę, hierarchizację i porównanie przedsięwzięć między sobą. Co więcej, nie wytworzono żadnych dowodów potwierdzających, że wszystkie wpływające do WFOŚiGW wnioski zostały poddane weryfikacji przed ich umieszczeniem na liście zadań do dofinansowania albo na liście rezerwowej, ani uzasadnienia, dlaczego zostały zakwalifikowane do poszczególnych list. Ponadto wątpliwości co do rzetelności weryfikacji wniosków budzi, że na 229 wniosków, które wpłynęły do Funduszu w 2025 r., żaden nie znalazł się na liście zadań niezakwalifikowanych do dofinansowania.

W efekcie nie są znane przyczyny, dla których np. w priorytecie pn. ochrona przyrody na 6 przedsięwzięć dotyczących przyrodniczej rewaloryzacji terenów zielonych oraz pielęgnacji drzewostanu 4 zakwalifikowano do dofinansowania, a 2 umieszczono na liście rezerwowej. Wątpliwości również budzi, z jakich powodów przedsięwzięcie pn. *Szczerze o pieniądzach* znalazło się na liście zadań do dofinansowania w sytuacji, w której we wniosku nie przedstawiono informacji nt. ekologicznego charakteru zadania, a jednocześnie umieszczono na liście rezerwowej wnioski, w przypadku których taki efekt był jasno określony.

[Formularz oceny wniosku] Udokumentowana ocena wniosków, stosownie do wewnętrznych regulacji, miała miejsce dopiero po podjęciu decyzji o udzieleniu wsparcia – tylko dla wniosków zakwalifikowanych do dofinansowania, po uzupełnieniu przez wnioskodawców wymaganych dokumentów. Korzystanie z takiego narzędzia na tym etapie należy uznać za działanie niecelowe, poddające w wątpliwość rzetelność wcześniejszego etapu weryfikacji. Jednocześnie *formularz oceny wniosku* w przypadku wszystkich 8 kryteriów weryfikacyjnych był bardzo ogólny i niejasny (stosowano np. kryterium pn. *ocena techniczno-ekologiczna (efekt rzeczowy i ekologiczny)*, czy *zbilansowanie środków finansowych*), a dla każdego kryterium zamiast przydzielenia punktacji udzielano wyłącznie odpowiedzi *tak/nie*. Nie można zatem uznać, by w ramach *formularza* prowadzono jakościową ocenę przedsięwzięć, ponieważ kryteria te ograniczały się do weryfikacji spełnienia określonych warunków, nie zaś do merytorycznej oceny wartości zadania, jego zasadności czy efektywności.

[Ustalanie wysokości dofinansowania] Wysokość przyznanej dotacji wielokrotnie różniła się w stosunku do wartości wnioskowanej (zmniejszono kwotę wsparcia w 35 ze 100 wniosków przewidzianych do dofinansowania). W związku z nieustaleniem wewnętrznych zasad dotyczących wysokości przyznawanego wsparcia, Zarząd WFOŚiGW dowolnie decydował o kwocie dofinansowania; brakowało również jakiegokolwiek uzasadnienia dla zmiany wartości dotacji w stosunku do złożonego wniosku. Uniemożliwia to obiektywne potwierdzenie zasadności podjętych decyzji oraz budzi wątpliwości pod względem równego

¹⁷ Nabór zamknięty prowadzono dla priorytetów pn. edukacja ekologiczna, ochrona przyrody oraz ochrona powietrza.

¹⁸ Uchwała nr 53/2024 Rady Nadzorczej WFOŚiGW z 25.11.2024 r. ws. *uchwalenia Planu działalności WFOŚiGW na 2025 r.*

traktowania wnioskodawców. Zaznaczyć przy tym należy, że zmniejszono finansowanie zadań również w priorytetach, w których na koniec roku pozostały niewykorzystane środki.

[Bezstronność i niezależność] Znaczącą słabością systemu udzielania wsparcia był brak adekwatnych rozwiązań zapobiegających wystąpieniu konfliktu interesów, pomimo wysokiego ryzyka nadużyć w zakresie wydatkowania środków publicznych. Od osób weryfikujących wnioski i decydujących o udzieleniu wsparcia nie wymagano każdorazowego złożenia oświadczenia o bezstronności względem konkretnych wnioskodawców, jak również nie prowadzono działań weryfikacyjnych w tym zakresie. Wspomniane osoby, podobnie jak wszyscy inni pracownicy WFOŚiGW, składały wyłącznie ogólne oświadczenie o bezstronności na podstawie Kodeksu Etyki, przy rozpoczęciu pracy lub po zmianie Kodeksu. Ponadto Kodeks Etyki zobowiązywał pracowników do zgłaszania konfliktu interesów bezpośrednio przełożonemu, ale nie przewidywał rozwiązań odnoszących się do kierownika jednostki, tj. Prezesa Zarządu. Ma to szczególne znaczenie w sytuacji, gdy Prezes Zarządu, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi, uczestniczył w procesie udzielania dotacji zarówno na etapie nieudokumentowanego uzgadniania list zadań do dofinansowania i list rezerwowych (samodzielnie), jak również na etapie ich zatwierdzania (razem z jego Zastępcą – jako Zarząd).

[Budżet dotacji] Zarządzanie budżetem środków na dotacje nie było efektywne i przejrzyste. Zarząd, przyznając dotacje, nie wykorzystał kwoty 718 044,87 zł (25%) zabezpieczonej przez Radę Nadzorczą w *Planie działalności* na dofinansowanie zadań w ramach 6 priorytetów¹⁹. Miało to miejsce w sytuacji, w której w 4 priorytetach²⁰ na liście rezerwowej znajdowało się 129 wniosków, które mogły uzyskać dofinansowanie²¹. Jednocześnie Zarząd podjął samodzielnie decyzję o zwiększeniu środków w priorytecie pn. zapobieganie oraz likwidacja skutków awarii i klęsk o kwotę 352 101,38 zł. Było to o 70% więcej od minimalnego progu ustalonego przez Radę Nadzorczą w *Planie działalności*.

OCENY I USTALENIA SZCZEGÓŁOWE

1. **[Regulacje i dokumenty programowe]** Proces udzielania dofinansowania w formie dotacji nie został uregulowany w sposób zapewniający jego przejrzystość, obiektywizm oraz możliwość pełnej weryfikacji podejmowanych rozstrzygnięć. W obowiązujących w WFOŚiGW regulacjach brakowało istotnych mechanizmów kontrolnych wspierających prawidłowość tego procesu oraz realizację zasad rzetelności, transparentności, obiektywizmu oraz równego traktowania wnioskodawców. W szczególności:

- 1) nie określono obiektywnych i mierzalnych kryteriów oceny wniosku ani skali punktacji, pozwalającej na ustalenie list rankingowych, które umożliwiłyby ocenę, co zadecydowało o umieszczeniu danego wniosku na liście zadań do dofinansowania albo na liście rezerwowej (dalej: listy zadań);
- 2) nie przewidziano obowiązku dokumentowania weryfikacji wszystkich wpływających wniosków o dofinansowanie – zamiast tego ustalono, że *formularz oceny wniosku* uzupełniany jest jedynie dla wniosków już zakwalifikowanych do dofinansowania, po uzupełnieniu przez beneficjentów dokumentów wymaganych do zawarcia umowy;
- 3) nie przewidziano obowiązku dokumentowania uzgodnień dotyczących tego, które przedsięwzięcia i dlaczego znalazły się na liście zadań do dofinansowania albo na liście rezerwowej;
- 4) nie zdefiniowano kryteriów stosowanych przy wyborze do dofinansowania wniosków umieszczonych wcześniej na liście rezerwowej;
- 5) nie określono zasad ustalania wysokości kwoty dotacji w stosunku do kwoty wnioskowanej;
- 6) przewidziano udział Prezesa Zarządu zarówno w uzgadnianiu (samodzielnie), jak i w zatwierdzaniu list zadań (razem z jego Zastępcą jako Zarząd);

¹⁹ 1) edukacja ekologiczna, 2) ochrona przyrody, 3) ochrona powietrza, 4) zapobieganie oraz likwidacja skutków awarii i klęsk, 5) ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami, 6) wspieranie przedsięwzięć wzmacniających politykę instytucji publicznych.

²⁰ 1) edukacja ekologiczna, 2) ochrona przyrody, 3) ochrona powietrza, 4) wspieranie wzmacniających politykę instytucji publicznych.

²¹ W priorytecie ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami nie wykorzystano środków z powodu braku wniosków.

- 7) nie uregulowano, w jakim zakresie Zarząd może zmienić środki na dofinansowanie poszczególnych priorytetów w stosunku do progów uchwalonych przez Radę Nadzorczą w *Planie działalności*.

Proces dofinansowania przedsięwzięć, w tym etap prowadzenia naborów, oceny wniosków i wyboru zadań do dofinansowania został określony w *Instrukcji obiegu dokumentów*²², *Planie działalności*²³, *Zasadach udzielania i rozliczania dotacji*²⁴, *Liście przedsięwzięć priorytetowych*²⁵ oraz *Kryteriach wyboru przedsięwzięć*²⁶. Pomimo wprowadzenia tych regulacji nie zapewniono przejrzystości wspomnianego procesu, ponieważ:

- 1) brakowało obiektywnych i mierzalnych kryteriów oceny wniosku oraz skali punktacji wraz z wytycznymi ich przyznawania, co pozwalałoby na ustalenie list rankingowych przedsięwzięć;
- 2) nie ustalono obowiązku dokumentowania weryfikacji wszystkich wniosków, pomimo że wynik tej weryfikacji przesądzał o zakwalifikowaniu danego przedsięwzięcia do dofinansowania. Zamiast tego przewidziano, że formularz oceny wniosku sporządzany był tylko dla wniosków już przewidzianych do dofinansowania, przed zawarciem umowy. Jednocześnie formularz nie zawierał mierzalnych kryteriów oceny wniosku;
- 3) nie określono obowiązku dokumentowania uzgodnień list, które prowadziły do ostatecznej kwalifikacji wniosków do dofinansowania;
- 4) nie zdefiniowano kryteriów, według których wnioski z listy rezerwowej trafiały następnie na listę zadań do dofinansowania;
- 5) nie ustalono według jakich zasad określana jest wysokość przyznanej kwoty dotacji, w szczególności w sytuacji jej zmniejszenia w stosunku do kwoty wnioskowanej;
- 6) przewidziano udział Prezesa Zarządu zarówno w etapie uzgodnień projektów list zadań (samodzielnie), a następnie w zatwierdzaniu tych list (razem z Zastępcą Prezesa);
- 7) nie uregulowano, w jakim zakresie Zarząd może zmienić (zwiększyć, zmniejszyć, przesunąć) środki na dofinansowanie poszczególnych priorytetów w stosunku do progów przewidzianych w *Planie działalności*, przyjętym uchwałą Rady Nadzorczej.

W efekcie wadliwych regulacji również praktyka przyznawania dotacji była nieprzejrzysta, uznaniowa oraz powodowała ryzyka nadużyć i konfliktu interesów.

2. [Informacje o naborach] Fundusz dla 6 priorytetów nie udostępnił informacji o możliwości składania wniosków w trybie ciągłym; ograniczył się wyłącznie do publikacji informacji o 3 naborach w trybie zamkniętym. Stanowiło to naruszenie § 2 ust. 2 *Instrukcji obiegu dokumentów*, zgodnie z którym terminy składania wniosków zamieszczane są na stronach internetowych WFOŚiGW w ogłoszeniach o naborze. Było to również działanie nieprzejrzyste, wpływało na nierówne traktowanie wnioskodawców oraz wprowadzało w błąd w zakresie ustalania takich warunków naboru jak np. termin składania wniosków bądź kwota dostępnego wsparcia.

W efekcie braku publikacji ogłoszeń o naborze ciągłym na 3 priorytety, dla których prowadzono wyłącznie nabór w tym trybie, w jednym (pn. ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami) nie wpłynął żaden wniosek, w drugim (pn. wspieranie przedsięwzięć wzmacniających politykę instytucji publicznych) wpłynęły tylko 4 wnioski, a w trzecim (pn. zapobieganie oraz likwidacja skutków awarii i klęsk) wnioski złożyły tylko podmioty korzystające ze wsparcia Funduszu od wielu lat, tj. OSP oraz JST. We wspomnianym naborze nie uczestniczyły natomiast inne potencjalnie zainteresowane podmioty takie jak np. parki narodowe czy jednostki Lasów Państwowych.

Tryb prowadzenia naborów wniosków o dofinansowanie określono w *Planie działalności*, tj.:

- 1) dla 3 priorytetów pn.: edukacja ekologiczna, ochrona przyrody oraz ochrona powietrza, obowiązywał nabór w trybie zamkniętym. Następnie po jego rozstrzygnięciu, tj. po zatwierdzeniu list zadań do dofinansowania oraz list rezerwowych, Fundusz w miarę posiadanych środków finansowych, mógł ogłosić nabór ciągły;
- 2) dla pozostałych 3 priorytetów pn.: ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami, zapobieganie oraz likwidacja skutków awarii i klęsk, wspieranie przedsięwzięć wzmacniających politykę instytucji publicznych, obowiązywał wyłącznie nabór w trybie ciągłym.

²² Załącznik do uchwały nr 880/2024 Zarządu WFOŚiGW z 17.12.2024 r. ws. wprowadzenia *Instrukcji obiegu dokumentów dotyczących dofinansowania zadań ze środków WFOŚiGW*.

²³ Uchwała nr 53/2024 Rady Nadzorczej WFOŚiGW z 25.11.2024 r. ws. *uchwalenia Planu działalności WFOŚiGW na rok 2025*.

²⁴ Załącznik do uchwały nr 32/2018 Rady Nadzorczej WFOŚiGW z 18.05.2018 r. ws. *określenia zasad udzielania i umarzania pożyczek oraz trybu i zasad udzielania i rozliczania dotacji ze środków WFOŚiGW*, z późn. zm.

²⁵ Załącznik do uchwały nr 23/2024 Rady Nadzorczej WFOŚiGW z 26.06.2024 r. ws. *zatwierdzenia Listy przedsięwzięć priorytetowych WFOŚiGW przewidzianych do dofinansowania w roku 2025*.

²⁶ Załącznik do uchwały nr 138/2019 Rady Nadzorczej WFOŚiGW z 19.12.2019 r. ws. *ustalenia Kryteriów wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków WFOŚiGW*.

Fundusz opublikował na swojej stronie internetowej²⁷ informacje o prowadzonych naborach wyłącznie w trybie zamkniętym, tj. dla 3 priorytetów: edukacja ekologiczna, ochrona przyrody oraz ochrona powietrza. W ogłoszeniu wskazano obowiązujące dokumenty programowe, grupę podmiotów uprawnionych do składania wniosków, obszary wsparcia w ramach poszczególnych priorytetów, zasady udzielania i rozliczania dotacji, sposób aplikowania oraz obowiązujący termin składania wniosków (15 stycznia – 14 lutego 2025 r.). W ogłoszeniu tym nie wskazano jednak, że po rozstrzygnięciu naboru zamkniętego istnieje możliwość składania wniosków w trybie ciągłym. Nie opublikowano także odrębnego ogłoszenia dotyczącego prowadzenia naboru w trybie ciągłym.

Prezes Zarządu wyjaśnił²⁸, że w Funduszu stosowano praktykę ogłaszania naborów z początkiem każdego roku w celu jak najszybszego przeprowadzenia procedury wyboru wniosków do dofinansowania i umożliwienia beneficjentom realizacji pełnego zakresu rzeczowego i rozliczenia zadań do końca roku. Wskazał również, że zakres zadań podlegających dofinansowaniu w podziale na priorytety zawarty jest w *Liście przedsięwzięć priorytetowych*, a dokument ten jest dostępny dla potencjalnych beneficjentów na stronie internetowej Funduszu.

Nie można zaakceptować wyjaśnienia Kontrolowanego. Cele publikacji *Listy przedsięwzięć priorytetowych* oraz informacji o naborze są inne. Opublikowanie wspomnianej listy nie stanowiło sposobu dotarcia z informacją o możliwości składania wniosków o dofinansowanie w trybie ciągłym z uwagi na to, że brakowało w niej kluczowych dla wnioskodawców informacji takich jak np. termin czy sposób działania.

3. [Nabory równoległe] Fundusz niezgodnie z *Planem działalności* zamiast prowadzić w danym priorytecie nabór w trybie ciągłym po rozstrzygnięciu naboru w trybie zamkniętym, prowadził obydwa nabory równoległe. Składający wnioski w okresie od 15 stycznia do 14 lutego 2025 r. nie mieli wiedzy, w jakim trybie ich sprawy zostaną przyjęte i rozpatrzone; zależało to od uznaniowej decyzji WFOŚiGW. Przykładowo, kiedy na skutek opublikowania informacji o naborze zamkniętym wnioskodawca złożył wniosek do Funduszu do 14 lutego 2025 r., który nie spełniał wymagań naboru zamkniętego, wówczas WFOŚiGW kwalifikował taki wniosek do naboru ciągłego. Takie działania Funduszu były nie tylko nieprzejrzyste i niezgodne z wewnętrznymi regulacjami, ale również przeczyły sensowi prowadzenia naborów w dwóch trybach, w tym ustalania dla nich odrębnych warunków. Naruszało to założenia udzielania wsparcia, zgodnie z którymi w pierwszej kolejności powinno ono obejmować wnioski składane w trybie zamkniętym, a dopiero w miarę możliwości finansowych Funduszu – w ramach naboru ciągłego.

W związku z prowadzeniem w danym priorytecie naborów w dwóch trybach jednocześnie doszło do pozytywnego rozpatrzenia 13 wniosków w trybie ciągłym przed jego formalnym uruchomieniem, który powinien mieć miejsce dopiero po zatwierdzeniu list zadań z trybu zamkniętego (31 marca 2025 r.).

Zgodnie z *Planem działalności*, nabór ciągły mógł być prowadzony po zakończeniu naboru w trybie zamkniętym, tj. po zatwierdzeniu: listy zadań do dofinansowania, listy rezerwowej oraz listy zadań niezakwalifikowanych do dofinansowania (w 2025 r. powstały tylko dwie pierwsze listy). Listy zostały zatwierdzone 31 marca 2025 r. Tym samym w trybie ciągłym mogły zostać przyjęte tylko wnioski, które wpłynęły do Funduszu po wspomnianej dacie. Mimo to, w trybie ciągłym rozpatrzono 13 wniosków²⁹ przed formalnym uruchomieniem tego trybu; wnioski te znalazły się razem z wnioskami z trybu zamkniętego na listach zadań sporządzonych 31 marca 2025 r. Spośród tych 13 wniosków 12 złożonych przez JST nie spełniało wymogów naboru zamkniętego (nie dotyczyły przedsięwzięć w zakresie zwalczania gatunków inwazyjnych), przez co Fundusz zakwalifikował je do naboru ciągłego.

Prezes Zarządu wskazał³⁰, że *Zasady udzielania i rozliczania dotacji* nie ograniczają wnioskodawcom możliwości składania wniosków wyłącznie w okresie ogłoszonego naboru w trybie zamkniętym; wnioski mogą być składane przez cały rok i były procedowane zgodnie z *Instrukcją obiegu dokumentów*. Ponadto zwrócono uwagę³¹, że z ogólnodostępnych dokumentów nie wynika, że pierwszeństwo w dofinansowaniu zadań mają wnioski o złożone w ramach ogłoszonego naboru zamkniętego, ani że przedsięwzięcia te będą traktowane priorytetowo.

Nie można zgodzić się z wyjaśnieniami Kontrolowanego. Zgodnie z regulacjami WFOŚiGW wnioski w trybie ciągłym nie mogły być składane przez cały rok. *Zasady udzielania i rozliczania dotacji* nie określają terminów naborów; informacje w tym zakresie zawiera *Plan działalności*.

²⁷ <https://www.wfos.lublin.pl/aktualnosci/nabor-wnioskow-na-zadania-dotacyjne-w-roku-2025.html>, w związku z uchwałą nr 22/2025 Zarządu WFOŚiGW z 14.01.2025 r. ws. ogłoszenia o naborze wniosków na dotacje w 2025 r.

²⁸ Pisma z 11.02.2026 r. i 18.02.2026 r., znak: WOP.0910.1.2026.DL.

²⁹ Tj. edukacja ekologiczna: D250022; D250070; D250108; D250139; D250169; D250193; ochrona przyrody: D250187; D250016; D250035; D250192; ochrona powietrza: D250106; D250087; D250227.

³⁰ Pismo z 23.02.2025 r., znak: WOP.0910.1.2026.MG.

³¹ Pismo z 25.02.2026 r., znak: WOP.0910.1.2026.MG.

Jego postanowienia wprost wskazywały, że Fundusz musi rozpatrzyć wnioski i zakończyć nabór w trybie zamkniętym, aby posiadać informacje finansowe niezbędne do ewentualnego uruchomienia naboru w trybie ciągłym. Nie jest to kwestia ważności czy priorytetu zadań, ale ustalonych przez sam Fundusz założeń udzielania wsparcia.

4. [Weryfikacja wniosków i sporządzenie list przedsięwzięć] Działania podejmowane w ramach kluczowego etapu udzielania wsparcia, tj. weryfikacji wniosków, a następnie sporządzania listy zadań do dofinansowania i listy rezerwowej, były nieprzejrzyste, miały charakter uznaniowy i nieudokumentowany, co wynikało ze słabości regulacji wewnętrznych w tym zakresie. Nie sporządzano dokumentów, w ramach których przyznawano by wnioskowi punkty umożliwiające ich ocenę, hierarchizację i porównanie przedsięwzięć między sobą. Co więcej, nie wytworzono żadnych dowodów potwierdzających, że wszystkie wpływające do WFOŚiGW wnioski zostały poddane weryfikacji i analizie przed ich umieszczeniem na liście zadań do dofinansowania albo na liście rezerwowej, ani uzasadnienia, dlaczego zostały zakwalifikowane do poszczególnych list. Wątpliwości co do rzetelności weryfikacji wniosków budzi, że na 229 wniosków, które wpłynęły do Funduszu w 2025 r., żaden nie znalazł się na liście zadań niezakwalifikowanych do dofinansowania.

Weryfikacja wniosków miała polegać na sprawdzeniu: kompletności i poprawności wypełnienia wniosku oraz zgodności danych z regulacjami wewnętrznymi, tj. *Zasadami udzielania i rozliczania dotacji, Listą przedsięwzięć priorytetowych oraz Kryteriami wyboru przedsięwzięć*, co miało stanowić ocenę celowości dofinansowania zadania, w tym planowanych efektów rzeczowych i ekologicznych. Następnie zgodnie z *Instrukcją obiegu dokumentów* przygotowywane były projekty: 1) listy zadań do dofinansowania, 2) listy rezerwowej³² oraz 3) listy zadań niezakwalifikowanych do dofinansowania (w 2025 r. nie było zadań niezakwalifikowanych do dofinansowania).

Proces weryfikacji wniosków nie uwzględniał mierzalnych, obiektywnych i przejrzystych kryteriów oceny wniosków. Nie wdrożono zasad oceny wniosków pozwalających na ustalenie, ile punktów otrzymał wniosek i za jakie elementy, co wskazywałoby z jakich powodów został on umieszczony na liście zadań do dofinansowania, a z jakich znalazł się na liście rezerwowej. W związku z tym decyzja o umieszczeniu zadania na jednej z ww. list miała charakter uznaniowy, a jednocześnie nieudokumentowany. Wynikiem weryfikacji wniosków było sporządzenie projektów list uzgadnianych przez Kierownika Wydziału Oceny Przedsięwzięć z Dyrektorem Biura Funduszu oraz Prezesem Zarządu, a jedyne dokumenty, które powstawały w tym procesie, były ostateczne listy zadań zatwierdzane przez Zarząd (bez dokumentowania weryfikacji i uzgodnień).

Według Prezesa Zarządu³³, weryfikacja wniosku jest potwierdzana poprzez jego umieszczenie na liście zadań do dofinansowania lub rezerwowej; jak zaznaczono, *Instrukcja obiegu dokumentów* nie przewiduje odrębnego raportowania z tego etapu oceny. Uzgadnianie projektów list polega na omawianiu wszystkich pozytywnie zweryfikowanych wniosków, w tym planowanych efektów rzeczowych i ekologicznych. W wyniku uzgodnień powstają listy przekazywane Zarządowi do zatwierdzenia. *Instrukcja* nie określa formy uzgodnień ani obowiązku ich dokumentowania.

Zgodność z regulacjami wewnętrznymi, które były niekompletne i nieprzejrzyste, nie stanowi argumentu przemawiającego za prawidłowością działania. Brak dowodów potwierdzających weryfikację wniosków przed wprowadzeniem ich na listę zadań do dofinansowania, jak również ich uzgodnień, nie pozwala na potwierdzenie, że takie czynności faktycznie miały miejsce, ani czy były one rzetelne, obiektywnie i zapewniały równe traktowanie wnioskodawców.

5. W konsekwencji braku mierzalnych kryteriów i niedokumentowania weryfikacji wniosków nie są znane przyczyny, dla których jednym zadaniom przyznawano wsparcie, a innym – nie. Np. w priorytecie pn. ochrona przyrody na 6 przedsięwzięć dotyczących przyrodniczej rewitalizacji terenów zielonych oraz pielęgnacji drzewostanu 4 zakwalifikowano do dofinansowania, a 2 umieszczono na liście rezerwowej. Wątpliwości również budzi, z jakich powodów przedsięwzięcie dotyczące nagrania, produkcji oraz emisji dwóch programów telewizyjnych pn. *Szczerze o pieniądzach* znalazło się na liście zadań do dofinansowania w sytuacji, w której we wniosku brakowało informacji nt. ekologicznego charakteru zadania (np. opisu treści programów, ich zakresu tematycznego oraz sposobu realizacji celów), a jednocześnie umieszczono na liście rezerwowej wnioski, w przypadku których taki efekt był jasno określony.

Po terminie zakończenia naboru w trybie zamkniętym, tj. 31 marca 2025 r., ustalono:

³² Wnioski spełniające kryteria przyznania dofinansowania w formie dotacji, które z uwagi na ograniczone możliwości finansowe WFOŚiGW, niedostateczne efekty ekologiczne nie zostały wprowadzone do projektu listy zadań przewidzianych do dofinansowania.

³³ Pismo z 12.02.2026 r., znak: WOP.0910.1.2026.DL.

1. listę zadań do dofinansowania, która zawierała 47³⁴ wniosków;
2. listę rezerwową, na której umieszczono 141³⁵ wniosków.

Następnie listy te były korygowane na skutek dalszego prowadzenia naboru w trybie ciągłym. Ostatnia skorygowana lista zadań przewidzianych do dofinansowania zawierała 100³⁶ wniosków (więcej o 53 wnioski) oraz 129³⁷ wniosków na liście rezerwowej (mniej o 12).

Do kontroli wytypowano 28 ze 170 (tj. 16%) wniosków złożonych w 3 priorytetach, oddzielnie w ramach przedsięwzięć, które zakwalifikowano do dofinansowania oraz na listę rezerwową, tj.:

- 1) 16³⁸ z 54 (30%) wniosków z listy zadań do dofinansowania, tj. 5 z 20 (25%) - edukacja ekologiczna, 6 z 18 (33%) - ochrona przyrody oraz 5 z 16 (31%) - ochrona powietrza,
- 2) 12³⁹ z 116 (10%) wniosków z listy rezerwowej, tj. 3 z 81 (4%) - edukacja ekologiczna, 7 z 33 (21%) - ochrona przyrody, 2 z 2 (100%) - ochrona powietrza.

W ramach priorytetu pn. ochrona przyrody przewidziano do dofinansowania 4⁴⁰ wnioski w zakresie przyrodniczej rewitalizacji terenów zielonych, pielęgnacji i leczenia drzewostanu, natomiast 2⁴¹ tożsame przedmiotowo wnioski zostały wpisane na listę rezerwową. Prezes Zarządu wyjaśnił⁴², że ze względu na ograniczenia finansowe, proces wyboru projektów oparto na zasadzie racjonalności i efektywności wydatkowania środków publicznych.

Z kolei w prioryecie pn. edukacja ekologiczna wątpliwości budzi zakwalifikowanie do dofinansowania przedsięwzięcia dotyczącego nagrania, produkcji oraz emisji dwóch programów telewizyjnych pt. *Szczerze o pieniądzach*⁴³. Beneficjent we wniosku wskazał co prawda, że program dotyczy edukacji ekologicznej, jednakże nie przedstawił żadnych informacji nt. przedmiotu tego programu, pozwalających na stwierdzenie, że jego przedmiot rzeczywiście będzie dotyczył edukacji ekologicznej oraz jaki będzie zakres tej edukacji. Brak takich informacji nie dawał podstaw do zakwalifikowania zadania do dofinansowania. Prezes Zarządu wyjaśnił⁴⁴, że podczas oceny merytorycznej tego wniosku pod uwagę wzięto również ogólnopolski zasięg oddziaływania zadania, ponieważ – jak wskazano – projekty o charakterze ogólnopolskim pozwalają na osiągnięcie znacznie szerszego oddziaływania. Nadmienić należy, że ostatecznie w tej sprawie umowa dofinansowania nie została zawarta, ponieważ wnioskodawca nie dostarczył wymaganych dokumentów w tym zakresie.

W sytuacji, w której wniosek nie zawiera informacji nt. walorów edukacji ekologicznej, bez znaczenia dla oceny powinna pozostawać okoliczność potencjalnie szerokiego oddziaływania przedsięwzięcia. Jednocześnie zaznaczyć należy, że według regulacji WFOŚiGW zasięg oddziaływania nie stanowił kryterium oceny wniosków.

6. [Ocena wniosku] Ocena wniosków, przeprowadzana w oparciu o *formularz oceny wniosku*, miała charakter uznaniowy, a sam *formularz* nie wspierał procesu wyboru przedsięwzięć do dofinansowania, ponieważ był sporządzany już po wyborze zadań, bezpośrednio przed podpisaniem umowy o dofinansowanie. Wypełnienie formularza oceny wniosku na tym etapie należy uznać za działanie niecelowe, które poddaje w wątpliwość rzetelność i wiarygodność wcześniej prowadzonej weryfikacji wniosków. Jednocześnie *formularz* nie zawierał jasno określonych, mierzalnych kryteriów oceny wniosku, posługując się takimi kryteriami jak np. *ocena techniczno-ekologiczna (efekt rzeczowy i ekologiczny)* czy *zbilansowanie środków finansowych*. Ocena spełnienia tych kryteriów ograniczała się wyłącznie do wyboru opcji *tak/nie*. Nie można zatem uznać, by prowadzono jakościową ocenę przedsięwzięć, ponieważ kryteria te ograniczały się do weryfikacji spełnienia określonych warunków, nie zaś do merytorycznej oceny wartości, zasadności lub efektywności zadania. W konsekwencji wszystkie oceniane wnioski posiadały taką samą ocenę, bez ich hierarchizacji. Z tego względu, choć wszystkie badane umowy dotacji (13) dotyczyły zadań ujętych na *Liście przedsięwzięć priorytetowych*, to jednak nie można stwierdzić, czy do dofinansowania wybrano najlepsze zadania.

³⁴ Edukacja ekologiczna - 18, ochrona przyrody - 12, ochrona powietrza - 6, zapobieganie oraz likwidacja skutków awarii i klęsk - 11.

³⁵ Edukacja ekologiczna - 84, ochrona przyrody - 35, ochrona powietrza - 3, zapobieganie oraz likwidacja skutków awarii i klęsk - 15, wnioski dot. przedsięwzięć wzmacniających politykę instytucji publicznych - 4.

³⁶ Wnioski dot. edukacji ekologicznej - 20, ochrony przyrody - 18, ochrony powietrza - 16, zapobiegania oraz likwidacji skutków awarii i klęsk - 46.

³⁷ Edukacja ekologiczna - 81, ochrona przyrody - 33, ochrona powietrza - 2, zapobieganie oraz likwidacja skutków awarii - 9, wnioski dot. przedsięwzięć wzmacniających politykę instytucji publicznych - 4.

³⁸ D250024, D250047, D250140, D250148, D250174, D250044, D250086, D250118, D250171, D250034, D250071, D250050, D250051, D250091, D250231, D250232.

³⁹ D250048, D250060, D250180, D250011, D250027, D250056, D250066, D250119, D250120, D250185, D250087, D250154.

⁴⁰ Wnioski nr D250034, D250044, D250071, D250086.

⁴¹ Wnioski nr D250027 i D250056.

⁴² Pismo z 20.02.2026 r., znak: WOP.0910.1.2026.DL.

⁴³ Wniosek nr D250047, dla którego przewidziano dofinansowanie w wysokości 35 tys. zł.

⁴⁴ Pismo z 19.02.2026 r., znak: WOP.0910.1.2026.DL.

Po zatwierdzeniu listy zadań do dofinansowania beneficjenci byli informowani o wysokości proponowanego dofinansowania i informowani o konieczności uzupełnienia dokumentów niezbędnych do podpisania umowy. Tylko w stosunku do wniosków, do których uzupełniono dokumenty niezbędne do zawarcia umowy, sporządzano formularz oceny wniosku⁴⁵ (umowy podpisano w przypadku 13 z 16 badanych wniosków⁴⁶). Formularz miał charakter ogólny i ograniczał się do wyboru opcji *tak/nie* w przypadku wszystkich 8 kryteriów weryfikacyjnych, do których należały takie kryteria jak np. *kompletność wniosków; zgodność z: Zasadami udzielania i rozliczania dotacji, Listą przedsięwzięć priorytetowych, Kryteriami wyboru przedsięwzięć; zbilansowanie środków finansowych; zgodność z przepisami o zamówieniach publicznych i finansach publicznych.*

Prezes Zarządu⁴⁷ potwierdził, że Fundusz nie stosuje skali ani hierarchizacji w obrębie poszczególnych kryteriów. Kryteria są oceniane pod kątem ich spełnienia lub niespełnienia, a wynik tej oceny zawiera się w wierszu *Ostateczna ocena wniosku – tak/nie*, co oznacza spełnienie lub niespełnienie warunków oceny wszystkich wskazanych w formularzu kryteriów.

7. [Ustalanie wysokości dofinansowania] W związku z brakiem wewnętrznych zasad dotyczących ustalania wysokości przyznawanego wsparcia, Zarząd WFOŚiGW dowolnie decydował o kwocie przyznanych środków; brakowało również jakiegokolwiek uzasadnienia dla zmiany wartości dotacji w stosunku do złożonego wniosku. Jednocześnie skala takich zmian była znacząca, tj. na 100 wniosków ogółem przewidzianych do dofinansowania w 35 przypadkach zmniejszono kwotę wsparcia. Brak sformalizowanych zasad oraz niedokumentowanie uzasadnienia decyzji uniemożliwia obiektywne potwierdzenie zasadności podjętych decyzji oraz budzi wątpliwości pod względem równego traktowania wnioskodawców.

Plan działalności przewidywał, że dla priorytetów pn.: ochrona powietrza, ochrona przyrody, edukacja ekologiczna, zapobieganie oraz likwidacja skutków awarii i klęsk, maksymalna kwota dofinansowania wynosi 50 000 zł. *Zasady udzielania i rozliczania dotacji* również określały maksymalną kwotę dotacji, tj. dla określonych rodzajów przedsięwzięć⁴⁸ dotacja mogła być przyznana w wysokości 100% kosztów zadania, a dla pozostałych - 50% kosztów.

Na liście zadań do dofinansowania znalazło się 100 przedsięwzięć, w tym dla 65⁴⁹ przyznano dotacje we wnioskowanej wysokości, natomiast dla 35⁵⁰ zmniejszono ją. Skala różniła się między priorytetami, np. w ramach edukacji ekologicznej kwota dotacji została zmniejszona w 17 z 20, tj. 85% wniosków przeznaczonych do dofinansowania. Ostatecznie Fundusz przekazał dofinansowanie 94 wnioskom na łączną kwotę 2 142 tys. zł.

Prezes Zarządu w kwestii zasad ustalenia wysokości dotacji⁵¹ wskazał, że przy określonym limicie środków finansowych przeznaczonych na dotacje, zmniejszenie kwot dotacji dla niektórych wniosków pozwala na objęcie wsparciem większej liczby przedsięwzięć. Zgodnie z wyjaśnieniem, kierowano się przy tym intencją zrównoważonego rozdysponowania środków. Ponadto zaznaczono, że WFOŚiGW nie jest zobowiązany do uzasadniania powodów zmiany środków przewidzianych na finansowanie zadania.

Sama możliwość zmiany wartości dofinansowania w stosunku do wniosku nie budzi wątpliwości. Zastrzeżenia wynikają jednak z braku ustalenia zasad działania w tym zakresie, zapewniających przejrzystość podejmowanych decyzji. Dodatkowo wobec uznaniowych decyzji brak ich uzasadnienia uniemożliwia potwierdzenie racjonalności działania i równego traktowania wnioskodawców.

8. [Bezstronność i niezależność] Pomimo wysokiego ryzyka nadużyć w zakresie wydatkowania środków publicznych, w Funduszu nie zapewniono adekwatnych rozwiązań przeciwdziałających konfliktowi interesów. Od osób weryfikujących wnioski i decydujących o udzieleniu wsparcia nie wymagano każdorazowego złożenia oświadczenia o bezstronności względem konkretnych wnioskodawców, jak również nie prowadzono działań weryfikacyjnych

⁴⁵ Załącznik nr 8 do Instrukcji obiegu dokumentów.

⁴⁶ D250024; D250140; D250044; D250086; D250118; D250171; D250034; D250071; D250050; D250051; D250091; D250231; D250232.

⁴⁷ Pismo z 26.02.2026 r. znak: WOP.0910.1.2026.MG.

⁴⁸ § 19 ust. 1 i 2 *Zasad udzielania i rozliczania dotacji*. Dotacje w wysokości do 100% kosztów zadania mogły być przyznane na przedsięwzięcia z zakresu: 1) usuwania wyrobów zawierających azbest; 2) zapobiegania i naprawy szkód w środowisku, 3) likwidowania skutków działania żywiołów, stanowiących katastrofy naturalne zagrażające życiu lub zdrowiu dużej liczby osób, mieniu w wielkich rozmiarach albo środowisku na znacznych obszarach; 4) wsparcia przyjaznych środowisku technologii i innowacji; 5) edukacji ekologicznej; 6) ochrony gatunków roślin, zwierząt i grzybów objętych ścisłą ochroną, 7) leczenia i rehabilitacji zwierząt dziko żyjących; 8) obowiązku opracowania programów i planów, o których mowa w art. 400a ust. 1 pkt 37 ustawy POŚ.

⁴⁹ Edukacja ekologiczna - 3, ochrona przyrody - 10, ochrona powietrza - 14, zapobieganie oraz likwidacja skutków awarii i klęsk - 38.

⁵⁰ Edukacja ekologiczna - 17, ochrona przyrody - 8, ochrona powietrza - 2, zapobieganie oraz likwidacja skutków awarii i klęsk - 8.

⁵¹ Pisma z 20.02.2026 r., z 23.02.2026 r., znak: WOP.0910.1.2026.DL.

w tym zakresie. Wspomniane osoby, podobnie jak wszyscy inni pracownicy WFOŚiGW, składały wyłącznie ogólne oświadczenie o bezstronności na podstawie Kodeksu Etyki, przy rozpoczęciu pracy lub po zmianie Kodeksu. Ponadto Kodeks Etyki zobowiązywał pracowników do zgłaszania konfliktu interesów bezpośredniemu przełożonemu, ale nie przewidywał rozwiązań odnoszących się do Prezesa Zarządu.

W proces przyznawania dotacji zaangażowani byli:

- 1) specjalista w Wydziale Oceny Przedsięwzięć, który weryfikował wnioski o dofinansowanie; przygotowywał projekty: listy zadań do dofinansowania i listy rezerwowej (oraz ewentualnie listy zadań niezakwalifikowanych do dofinansowania); sporządzał *formularz oceny wniosku*⁵² oraz tworzył karty informacyjne zadań na posiedzenie Zarządu,
- 2) kierownik Wydziału Oceny Przedsięwzięć, który uzgadniał i weryfikował projekty list, akceptował *formularz oceny wniosku* oraz akceptował karty informacyjne zadań,
- 3) Dyrektor Biura, który uzgadniał projekty list i akceptował karty informacyjne zadań,
- 4) radca prawny, który współpracował przy wypełnieniu *formularza oceny wniosku* oraz akceptował karty informacyjne zadań;
- 5) Prezes Zarządu, który uczestniczył w uzgadnianiu projektów list;
- 6) Zarząd Funduszu (razem Prezes oraz jego Zastępca), który zatwierdzał listy.

Wspomniane osoby, zgodnie z wymogami Kodeksu Etyki, podobnie jak pozostali pracownicy WFOŚiGW, złożyły tylko ogólne oświadczenie o bezstronności, w ramach którego zobowiązały się do poinformowania bezpośredniego przełożonego o wszelkich okolicznościach wpływających na ich bezstronność. W 2025 r. żaden z ww. pracowników nie zgłosił przypadku konfliktu interesów.

Prezes Zarządu wyjaśnił⁵³, że proces prowadzenia naborów, oceny wniosków oraz wyboru przedsięwzięć do dofinansowania, określony w *Instrukcji obiegu dokumentów*, był stosowany w Funduszu bez zmian od co najmniej 7 lat, także przez poprzednie Zarządy.

Fundusz powinien dysponować narzędziami, które w sposób adekwatny ograniczają ryzyko konfliktu interesów. Minimalnym wymogiem w tym zakresie powinien być obowiązek udokumentowanej rzetelnej oceny powiązań osobistych lub zawodowych w stosunku do wszystkich wpływających w danym roku wniosków. Kontynuowanie wieloletnich rozwiązań nie stanowi argumentu przemawiającego za prawidłowością działania, za którą każdorazowo odpowiedzialność ponosi aktualny w danym czasie kierownik jednostki.

9. Niezależności, przejrzystości działań i odpowiedzialności za podejmowane decyzje nie sprzyjał fakt, że Prezes Zarządu, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi, uczestniczył w procesie udzielania dotacji zarówno na etapie nieudokumentowanego uzgadniania list zadań do dofinansowania i list rezerwowych (samodzielnie), jak również na etapie ich zatwierdzania (razem z jego Zastępcą, działając jako Zarząd Funduszu). Powodowało to skupienie kompetencji decyzyjnych na stanowisku Prezesa Zarządu oraz systemowe ryzyko, że kolejalny etap uchwałodawczy ma w takim przypadku charakter jedynie formalny.

Prezes Zarządu był zaangażowany w nieudokumentowane uzgadnianie projektów list, które następnie, działając wspólnie ze swoim Zastępcą jako Zarząd, zatwierdzał w formie uchwały.

Prezes Zarządu wyjaśnił⁵⁴, że jego udział w obu czynnościach wynika ze stosowania *Instrukcji obiegu dokumentów*. Zaznaczył, że uzgodnione listy zatwierdzane są uchwałą Zarządu, a nie indywidualną decyzją Prezesa. Ponadto wskazał, że Fundusz stosuje mechanizmy w celu wyeliminowania ryzyka wystąpienia konfliktu interesów określone w Kodeksie Etyki⁵⁵.

Kierownik jednostki odpowiada za prawidłowe ułożenie i uregulowanie występujących w tej jednostce procesów. Ujęcie w *Instrukcji obiegu dokumentów* udziału Prezesa Zarządu zarówno na etapie uzgodnień, jak i podejmowania decyzji o dofinansowaniu, świadczy o wadliwości tego dokumentu. Należy przy tym zwrócić uwagę, że udział Zastępcy Prezesa w podejmowaniu uchwały stawia go w sytuacji konfliktu interesów, gdyby chciał zakwestionować wcześniejsze ustalenia swojego bezpośredniego przełożonego. Jeśli zaś chodzi o Kodeks Etyki, to – jak wykazano w punkcie wyżej – ani wspomniana regulacja, ani wynikające z niej ogólne oświadczenia o bezstronności nie stanowiły adekwatnych rozwiązań w stosunku do występujących w badanym procesie ryzyk.

⁵² W formularzu oceny wniosku dokumentowano ocenę formalno-merytoryczną zadania dot. w szczególności przygotowania zadania od strony formalno-prawnej (m.in. pozwolenia na budowę, pozwolenia wodnoprawne); sprawdzenie umocowania do składania oświadczeń woli; planowanych efektów rzeczowych i ekologicznych.

⁵³ Pismo z 20.02.2026 r., znak: WOP.0910.1.2026.DL.

⁵⁴ Pismo z 20.02.2026 r., znak: WOP.0910.1.2026.DL.

⁵⁵ Zarządzenie nr 78/2024 Prezesa Zarządu WFOŚiGW z 22.11.2024 r. ws. wprowadzenia *Kodeksu Etyki oraz zasad przeciwdziałania konfliktowi interesów, nadużyciom finansowym i korupcji* w WFOŚiGW.

10. [Budżet dotacji] Zarządzanie budżetem wsparcia nie było efektywne i przejrzyste. Zarząd, przyznając dotacje, nie wykorzystał kwoty 718 044,87 zł (25%) przewidzianej przez Radę Nadzorczą w *Planie działalności* na dofinansowanie zadań w ramach 6 priorytetów⁵⁶. Miało to miejsce w sytuacji, w której w 5 priorytetach⁵⁷ na liście rezerwowej znajdowało się 129 wniosków, które mogły uzyskać dofinansowanie. Jednocześnie Zarząd podjął samodzielnie decyzję o zwiększeniu środków w priorytecie pn. zapobieganie oraz likwidacja skutków awarii i klęsk o kwotę 352 101,38 zł. Było to o 70% więcej od progu ustalonego przez Radę Nadzorczą w *Planie działalności*. Co prawda wspomniany próg miał charakter minimalnego dofinansowania, zatem jego zwiększenie było dopuszczalne, jednakże zakres zmian nie był wewnętrznie uregulowany, a jednocześnie wątpliwości budzi zasadność tak istotnego zwiększenia środków w wybranym priorytecie przy znaczącym niewykorzystaniu minimalnego progu środków w pozostałych priorytetach z ustaloną listą rezerwową.

W uchwalonym przez Radę Nadzorczą *Planie działalności*⁵⁸ łączna kwota zabezpieczonych środków na realizację wszystkich 6 priorytetów wynosiła co najmniej 2 860 tys. zł, tj. w ramach priorytetów:

- 1) pn. ochrona powietrza - co najmniej 1 000 tys. zł;
- 2) pn. edukacja ekologiczna, ochrona przyrody, zapobieganie oraz likwidacja awarii i klęsk - co najmniej po 500 tys. zł dla każdego priorytetu;
- 3) pn. wspieranie przedsięwzięć wzmacniających politykę instytucji publicznych - co najmniej 300 tys. zł;
- 4) pn. ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami - co najmniej 60 tys. zł.

Fundusz w 2025 r. zawarł 94 umowy o dofinansowanie w łącznej wysokości 2 141 955,13 zł (75% zabezpieczonych środków), w tym w priorytecie:

- 1) pn. zapobieganie oraz likwidacja skutków awarii i klęsk - 44 umowy na łączną kwotę 852 101,38 zł (170% zabezpieczonych środków); zwiększono dofinansowanie o 352 101,38 zł;
- 2) pn. ochrona powietrza - 16 umów na łączną kwotę 584 671,00 zł (58% zabezpieczonych środków); nie wykorzystano kwoty 415 329 zł;
- 3) pn. ochrona przyrody - 18 umów na łączną kwotę 356 932,75 zł (71% zabezpieczonych środków); nie wykorzystano kwoty 151 750,00 zł;
- 4) pn. edukacja ekologiczna - 16 umów na łączną kwotę 348 250,00 zł (70% zabezpieczonych środków); nie wykorzystano kwoty 143 067,25 zł.

W pozostałych dwóch priorytetach nie zawarto umów, tj. w ochronie powierzchni ziemi i gospodarki odpadami nie wpłynęły wnioski, a w przypadku przedsięwzięć wzmacniających politykę instytucji publicznych wszystkie 4 wnioski w łącznej kwocie 596 476 zł pozostały na liście rezerwowej.

Ogólnie w stosunku do uchwalonego przez Radę Nadzorczą *Planu działalności*, Zarząd nie wykorzystał zabezpieczonych środków w 5 priorytetach, a zwiększył dofinansowanie w 1 priorytecie (pn. zapobieganie oraz likwidacja skutków awarii i klęsk). Decyzja ta została podjęta przez Zarząd bez udziału czy poinformowania Rady Nadzorczej.

Prezes Zarządu wyjaśnił⁵⁹, że przyjęty model planowania umożliwia przesuwanie środków finansowych pomiędzy priorytetami, bez konieczności formalnej zmiany *Planu działalności*, przy jednoczesnym zachowaniu zgodności z rocznym planem finansowym WFOŚiGW. Zwiększenie finansowania w priorytecie pn. zapobieganie oraz likwidacja skutków awarii i klęsk było możliwe dzięki oszczędnościom w innych priorytetach. Jednocześnie nie wyjaśniono, z jakich powodów nie wykorzystano kwoty 718 044,87 zł do dofinansowania kolejnych wniosków z listy rezerwowej, na której znajdowało się 129 zadań.

Samodzielne podejmowanie przez Zarząd decyzji, które istotnie odbiegają od zakresu finansowania przewidzianego w *Planie działalności*, uchwalonym przez Radę Nadzorczą, jest działaniem nieprzejrzystym, ograniczającym wiedzę i wpływ Rady na realizację zadań przez WFOŚiGW. Sposób działania i współpracy organów w tym zakresie powinien podlegać wewnętrznym uregulowaniom, których jednak brakowało.

[Dodatkowe informacje] W trakcie kontroli Prezes Zarządu poinformował⁶⁰, że w 2026 r. wprowadzono działania naprawcze w zakresie oceny wniosków o dofinansowanie, w szczególności wdrożono dokumentację uszczegółwiającą proces oceny, obejmującą: Kartę wstępną oceny wniosków, Instrukcję do karty oceny wniosków, zbiorczą kartę wstępną oceny, listę rankingową wniosków złożonych w ramach naboru na rok 2026.

⁵⁶ 1) edukacja ekologiczna, 2) ochrona przyrody, 3) ochrona powietrza, 4) zapobieganie oraz likwidacja skutków awarii i klęsk, 5) ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami, 6) wspieranie przedsięwzięć wzmacniających politykę instytucji publicznych.

⁵⁷ 1) edukacja ekologiczna, 2) ochrona przyrody, 3) ochrona powietrza, 4) zapobieganie oraz likwidacja skutków awarii i klęsk 5) wspieranie wzmacniających politykę instytucji publicznych.

⁵⁸ Str. 14, 18, 20 i 21.

⁵⁹ Pismo z 26.02.2026 r., znak: WOP.0910.1.2026.MG.

⁶⁰ Pismo z 13.02.2026 r., znak: WOP.0910.1.2026.DL.

Biorąc pod uwagę przedstawione oceny i ustalenia, zalecam Panu Prezesowi:

1. Opracowanie i wdrożenie kompleksowych i przejrzystych regulacji w zakresie dofinansowania zadań w formie dotacji, zapewniających realizację zasad rzetelności, transparentności, obiektywizmu oraz równego traktowania wnioskodawców, ze szczególnym uwzględnieniem:
 - a) jasno zdefiniowanych, obiektywnych i mierzalnych kryteriów oceny wniosków wraz ze skalą punktacji w celu zapewnienia ich jakościowej oceny oraz hierarchizacji przedsięwzięć;
 - b) obowiązku szczegółowej, precyzyjnej i udokumentowanej weryfikacji i oceny wszystkich wniosków;
 - c) przejrzystych zasad i kryteriów zmniejszania poziomu przyznawanej dotacji w stosunku do wnioskowanej kwoty;
 - d) trybu decydowania o ostatecznej wartości środków przewidzianej na dofinansowanie poszczególnych priorytetów w stosunku do wartości przewidzianych w *Planie działalności*.
2. Prowadzenie naborów w trybie ciągłym zgodnie z wewnętrznymi regulacjami oraz rzetelne i przejrzyste udostępnianie informacji o tych naborach w celu zapewnienia jak najszerszej informacji dla zainteresowanych podmiotów.
3. Uregulowanie i wdrożenie adekwatnych i skutecznych mechanizmów kontrolnych zapewniających bezstronność i niezależność w procesie udzielania dofinansowania.
4. Efektywne i przejrzyste zarządzanie środkami przewidzianymi na dofinansowanie zadań w ramach poszczególnych priorytetów, umożliwiające ich jak najpełniejsze wykorzystanie w stosunku do wszystkich pozytywnie zweryfikowanych wniosków.

Proszę o przesłanie, w terminie 30 dni od otrzymania sprawozdania z kontroli, informacji o sposobie realizacji zaleceń lub o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Kierownik jednostki kontrolowanej ma prawo w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania sprawozdania przedstawić do niego stanowisko, nie wstrzymuje to jednak realizacji ustaleń kontroli⁶¹.

Paulina Hennig-Kloska
Minister Klimatu i Środowiska
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

⁶¹ Zgodnie z art. 52 ust. 5 ustawy o kontroli w administracji rządowej.